

2023-10-26
LI2023/03475

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet

Trafikverket

781 89 Borlänge

Uppdrag att planera för åtgärder i järnvägssystemet i Skåne samt ändring av den nationella trafikslagsövergripande planen för transportinfrastrukturen för perioden 2022–2033

Regeringens beslut

Regeringen ger Trafikverket i uppdrag att påbörja planläggningsarbetet för utbyggnad av två nya järnvägsspår mellan Hässleholm och Lund med inriktningen att järnvägen ska byggas ut i stråket Hässleholm–Lund för att på ett kostnadseffektivt sätt förbättra för arbetspendling och bidra till ökad kapacitet för godstransporter på järnväg.

Utgångspunkter för den fortsatta planeringen är att:

- påverkan på trafikstart ska vara så liten som möjligt i förhållande till tidigare planering på sträckan Hässleholm–Lund, när projektet var tänkt som en del av nya stambanor,
- åtgärden ska vara mer samhällsekonomiskt lönsam i förhållande till tidigare planering på sträckan Hässleholm–Lund, när projektet var tänkt som en del av nya stambanor, samt att
- störningarna för befintlig trafik under genomförandet minimeras.

Utgångspunkten för planeringen ska inte längre vara att järnvägen på sträckan ska utformas som en del i ett ihoplänkat system av nya stambanor för höghastighetståg.

Vidare ändrar regeringen den nationella trafikslagsövergripande planen för transportinfrastrukturen för perioden 2022–2033 som fastställdes av regeringen den 7 juni 2022 (I2022/01294 m.fl.) på följande sätt.

- Det namngivna objektet Hässleholm–Lund, del av nya stambanor, vilket har avslutats i och med tidigare regeringsbeslut (I2022/02419), utgår ur den nationella planen. Regeringen har tidigare fastställt en rätt till ersättning för länsstyrelsens arbete med objektet enligt förordningen (2022:41) om ersättning till en länsstyrelse för arbete med ett omfattande infrastrukturobjekt. Regeringen fastställer nu att ersättning kan utgå för arbete som lagts ner fram till dess att objektet avslutades.
- Det genom regeringens beslut den 22 december 2022 (I2022/02419) avslutade objektet Nya stambanor, utredning för kvarstående etapper, utgår ur den nationella planen.
- Ett nytt objekt Hässleholm–Lund, två nya spår, tas in i den nationella planen med syfte och inriktning enligt ovan. Regeringen fastställer en rätt till ersättning för länsstyrelsens arbete med objektet Hässleholm–Lund, två nya spår enligt förordningen (2022:41) om ersättning till en länsstyrelse för arbete med ett omfattande infrastrukturobjekt i kraft och till angivet maxbelopp 22 miljoner kronor (prisår 2021).
- Följande nya åtgärder som Trafikverket har beskrivit i rapporten Kapacitetshöjande åtgärder i järnvägssystemet i Skåne (LI2023/02808) tas in i den nationella planen:
 - Ny planskild spårkorsning på Malmö bangård
 - Anläggande av fler plattformsspår i banhallen på Malmö C
 - Utbyggnad till dubbelspår mellan Östervärns station och Malmö C
 - Förbigångsspår Slätthult (Södra stambanan)
 - Mötesspår på godsstråket genom Skåne
 - Förbigångsspår Rättelöv och spår 21 i Hässleholm (Södra stambanan)

Åtgärdskostnaden för staten för objekten ovan som i och med detta beslut tas in i den nationella planen får inte överskrida de ekonomiska ramar, både vad gäller innevarande planperiod (15 900 miljoner kronor i 2021 års prisnivå) och för objektet som helhet (28 070 miljoner kronor i 2021 års prisnivå), för det tidigare objektet Hässleholm–Lund, del av nya stambanor.

Skälen för regeringens beslut

Regeringen kommer att prioritera att fortsätta förbättra den befintliga transportinfrastrukturen, reparera där det behövs och förvalta de gemensamma resurserna på bästa sätt. Regeringen prioriterar därför upprustning av befintlig järnväg, bättre vägstandard och utbyggd laddinfrastruktur, före investeringar i höghastighetståg. Behoven inom

transportinfrastrukturen är stora och en satsning på höghastighetsjärnväg skulle ha trängt undan andra nödvändiga investeringar.

Mot denna bakgrund avbröt regeringen genom beslut i december 2022 arbetet med projektet nya stambanor för höghastighetståg genom att planeringen för de s.k. centrala systemdelarna av de nya stambanorna, mellan Linköping och Borås respektive Hässleholm via Jönköping avbröts (I2022/02426). Genom samma beslut beslutade regeringen att arbetet med projektet Hässleholm–Lund, del av nya stambanor skulle avslutas. Trafikverket fick samtidigt i uppdrag att utreda nya åtgärder i järnvägs-systemet för hastigheter upp till som mest 250 km/tim, som på ett kostnadseffektivt sätt åstadkommer kapacitetsförbättringar i Skåne (I2022/02419).

Regeringens utgångspunkt är att hela Sverige ska fungera. Möjligheten att skapa sig ett gott liv, kunna driva ett företag och i trygghet kunna bilda familj bör finnas oavsett var man bor. Villkoren för att leva, bo och verka i hela landet behöver förbättras. Den statliga transportinfrastrukturen bidrar till detta. Regeringen vill underlätta för arbetspendling och godstrafik för att stärka jobb och tillväxt och främja Sveriges konkurrenskraft.

Trafikverket redovisade uppdraget om kapacitetshöjande åtgärder i järnvägs-systemet i Skåne den 26 juni 2023 (LI2023/02808). I sin redovisning presenterar Trafikverket fyra utbyggnadsalternativ vad gäller järnvägen mellan Hässleholm och Lund. Trafikverket beskriver i sin redovisning att samtliga utredningsalternativ behöver hanteras i en lokaliseringsutredning. Under hela planläggningsprocessen sker enligt gällande regelverk samråd med berörda enskilda, kommuner, myndigheter och andra organisationer. Regeringen förutsätter att Trafikverket har en erforderlig dialog med berörda och beaktar genomförbarhet utifrån regionala och lokala ståndpunkter som det råder en bred samsyn kring.

Trafikverket föreslår vidare i redovisningen ett antal framkomlighetsåtgärder med syfte att öka kapaciteten för godstrafiken på järnväg med sikte på att Fehmarn Bält-förbindelsens öppnas för trafik. I redovisningen föreslår Trafikverket även ett antal kapacitetsåtgärder för arbetspendling och godstrafik i järnvägssystemet i Skåne. Trafikverket föreslår dessutom att utredningar av ett antal ytterligare kapacitetsåtgärder inleds.

Regeringen ser positivt på utvecklingen av järnvägstrafiken i Skåne och dess nytta för såväl arbetspendling som godstrafik. Regeringens beslut att avsluta utbygganden av höghastighetsjärnväg var nödvändigt men det är samtidigt viktigt att åtgärder för att förbättra kapaciteten i järnvägssystemet i Skåne kan komma till stånd utan för stora dröjsmål. Regeringen kan utifrån Trafikverkets redovisning konstatera att fler åtgärder kan inrymmas inom den ekonomiska ramen för det tidigare objektet Hässleholm–Lund, del av nya stambanor. Regeringen bedömer därmed att mer, såväl regional nytta som godsnytta, för pengarna går att uppnå genom att utökad kapacitet tillförs mellan Hässleholm och Lund och kompletteras med ytterligare kapacitetshöjande åtgärder inom samma kostnadsram.

Mot bakgrund av ovanstående bör nu Trafikverket ges i uppdrag att planera för åtgärder i järnvägssystemet i Skåne. Samtidigt bör den nationella trafikslagsövergripande planen för transportinfrastrukturen för perioden 2022–2033 ändras i enlighet med detta.

På regeringens vägnar

Andreas Carlson

Anna Johansson

Kopia till

Försvarsdepartementet/MFI

Finansdepartementet/BA, K och SFÖ

Klimat- och näringslivsdepartementet/BK, KL, ME och NM

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet/RUL, SPN, TM och US

Länsstyrelsen i Skåne län